

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор,
директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

3. Купріна Н.М., Ступницька Т.М., Баранюк Х.О., Величко О.М. Оборотні активи в системі управління підприємства: сучасні аспекти обліку, аналізу та аудиту // Економіка харчової промисловості. 2021. Т. 13, вип. 2. С. 50-57.

4. Левченко О.П. Шляхи удосконалення організації обліку виробничих запасів. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2014. № 4. С. 266–270.

5. Рабокоть Ю.С., Томчук О.Ф. Аналіз ефективності використання запасів підприємства Науковий журнал «Фінанси, облік, банки». Донецький національний університет імені Василя Стуса, № 1(24). 2019. С.76-86. URL: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/557/1/Фінанси%2C%20облік%202019.pdf>

6. Тринька Л.Я., Липчанський (Іванчук) О.В. Економічний аналіз: навч.-метод. посібник. Київ: Алерта, 2013. 568 с.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ

Черкаський А.В., к.і.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

У розрізі сучасної педагогіки та психології гуманне виховання розглядається як прищеплення дитині відповідальності, яка нерозривно пов'язується зі свободою вибору. Вчені, що вивчають цю категорію, впевнені, що тільки наявність у людини певним чином сформованої свободи вибору дозволяє говорити про відповідальність, так як неможливо говорити ні про яку «відповідь», якщо немає альтернативних варіантів дії. У подібній ситуації є сенс розглядати дію людини не як конкретну її дію, що усвідомлено ініціюється, а більше як відповідь на вплив, що чиниться на неї.

Відповідальність може бути присутня тільки там, де людина може дати відповідь, засновану на власному рішенні, продиктовану свободою волі і особистісними спонуканнями. Під відповідальністю тут варто розуміти ступінь відповідності свободи волі людини і потреба в її відповідності зі свободою волі інших людей. Нерідко відповідальність трактують в контексті прийняття себе в якості джерела своїх же переживань. У більш широкому сенсі відповідальністю можна назвати почуття і думки людини в певних ситуаціях, його вчинки, а також емоції, які у нього виникають після здійснення певних дій, їх наслідки. Одним із завдань даної роботи є вивчення факторів, які є основою становлення і розвитку внутрішньої сторони відповідальності у студентів за допомогою задіяння самодисципліни, самосвідомості та самоврядування.

Студентство – один з важливих вікових періодів розвитку і становлення людини як особистості. Саме в цьому віці кардинально змінюється свідомість, погляди на життя, діяльність, система ціннісних орієнтирів і сфера взаємин з оточуючими людьми, батьками, однолітками, дорослими і протилежною статтю. Це період активного розвитку окремих психічних процесів і властивостей. Вважаємо, що студентський вік є ідеальним для формування особистісної громадянської відповідальності.

Особливо гостро стоїть проблема становлення громадянської відповідальності в розрізі соціальної психології. Відповідальність як індивідуальна риса характеру окремої особистості розглядалася вітчизняними психологами і педагогами. Становлення громадянської відповідальності у юнаків і дівчат пов'язувалося з досить великою кількістю різноманітних детермінант, переплетених з аксіологічними методами і моделями, специфікою морального виховання, а також рядом інших факторів, які могли привести до втрати молоддю норм і цінностей, популяризації аморальності, втрати почуття відповідальності за власні вчинки, дії, рішення.

У соціальній психології громадянська відповідальність розглядається в категорії об'єктивних якостей людини, яким властиво швидко і усвідомлено приймати рішення щодо виконання власних обов'язків, боргу перед оточуючими людьми і всією країною, можливість відстояти власні інтереси і інтереси суспільства, втілити в життя всі починання, ідеї і плани. У сучасних публікаціях громадянська відповідальність розглядається в контексті людських свобод та як інтегратор особистісних начал [2]. У публікаціях О. Гуменюк проведено психологічний аналіз громадянської відповідальності. Так, громадянська відповідальність розглядається як можливість людини працювати на благо оточуючих і брати повну відповідальність за власні вчинки і дії [3]. Ця якість повністю формується на засадах моральності [4].

Розглядаючи громадянську відповідальність в контексті її зв'язку з активністю індивідуальної життєвої позиції, можна виділити кілька характерних її елементів:

- * мотив (щире бажання займатися конкретною діяльністю, значущою для суспільства і держави; усвідомлення тонкощів законодавчої бази, почуття власної причетності до всіх подій, які відбуваються в рідній державі);

- * громадська активність (здатність оперативно виконувати поставлені завдання і готовність пожертвувати своїми справами, якщо того вимагає задоволення громадянських інтересів; почуття особистісної прихильності до якоїсь групи людей або всього соціуму);

- * інтернаціональна позиція – толерантне ставлення до представників інших національностей та етнічних груп, досягнень інших держав; неприйняття всіх форм расизму, шовінізму, націоналізму; готовність

захистити свою країну, але здатність шанобливо ставитися до держави, що протистоїть;

* правова відповідальність (усвідомлення своїх прав і обов'язків перед державою і суспільством, виконання обов'язку).

З метою оцінки рівня формування громадської відповідальності у молоді є сенс проаналізувати ряд психологічних параметрів, включаючи: діяльнісний, когнітивний, поведінковий, вольовий і мотиваційний. *Когнітивному* параметру властиво наявність сформованих уявлень і знань про різні сфери людського життя, наявність здібностей. *Вольовий* показник нерозривно пов'язаний з організованістю і дисциплінованістю. У його структурі варто виділити здатність молоді контролювати свої емоції і дії, управляти власними відчуттями і бажаннями, вміти застосовувати обмеження.

Поведінковий і діяльнісний компоненти передбачають реалізацію поставлених цілей і завдань, значущих для соціуму, а також готовність до виконання допоміжних справ. *Мотиваційну* складову варто розглядати як бажання людини будь-що домогтися поставленої мети, проявляти соціальну ініціативність та свій творчий потенціал на благо суспільства і держави, бути емоційно чуйною людиною [1].

Таким чином, під громадянською відповідальністю особистості ми розуміємо таку її властивість, що включає в себе прагнення і вміння оцінювати свою поведінку з точки зору користі або шкоди для суспільства, порівнювати свої вчинки з пануючими в суспільстві вимогами, нормами, законами, співвідносити потреби з реальними можливостями.

Література

1. Валеева Р. А., Королева Н. Е., Сахапова Ф. Х. Диагностика сформированности гражданственности у студентов вуза // Современные проблемы науки и образования. 2013. № 6.

2. Горак Г., Фінін Г. Громадянське суспільство як інтегратор особистісних начал / Г. Горак, Г. Фінін // Філософ. думка. - 2008 - № 3 - С. 62

3. Гуменюк О. Психологічний аналіз громадянської відповідальності / О. Гуменюк // Психологія і суспільство. - 2007 - № 4 - С. 81-92.

4. Гуменюк О. Громадянська відповідальність у контексті сьогодення / О. Гуменюк // Психологія і суспільство. - 2008 - № 2 (32). - С. 65

	Одеса, Україна	
	АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
11.	Купріна Н.М., д.е.н., доцент, декан ф-ту ЕБіК; Комишан О.Ю., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	33
	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ	
12.	Черкаський А.В., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	36
	РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ СОЦІАЛІЗАЦІЇ І ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	
13.	Черняк Г.А., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	39
	ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ КОНСТРУКТ СУЧАСНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН	
14.	Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., доцент; Мамроцька О.А., к.і.н., доцент. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	41
	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ	
15.	Орлова В.А., к.ю.н., доцент. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	43
	ТЕОРІЯ «РОЗБИТИХ ВІКОН У СВІТЛІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СУСПІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
16.	Мордовець М. В., к.політ.н, доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	45
	ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОГО ПРОГРЕСУ	
17.	Черняк Г.А., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	49
	ДО ІСТОРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ: МИХАЙЛО ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ	
18.	Шишко О. Г., д.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	51
	PROBLEMATIC ASPECTS OF THE RECEIVABLES AUDIT OF ENTERPRISES	
19.	Ступницька Т.М., к.е.н., доцент; Володіна О.П., асистент; Накорик А., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	53
	ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	
20.	Купріна Н.М., д.е.н., доцент, декан ф-ту ЕБіК; Величко О.М., бакалавр. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	56
	АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ АУДИТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
21.	Баранюк Х.О., д-р філософії (PhD), ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	58
	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ	
22.	Момотлива С.Л., викладач вищої категорії, Одеський фаховий коледж економіки, права, готельно-ресторанного бізнесу, м. Одеса, Україна	62